

Јован Љ. Јањић^[1]
Институт за политичке студије
Београд (Србија)

УДК 323.1:811.163.41'272
811.163.41:003.349
Прегледни научни рад
Примљен: 21.08.2023.
Прихваћен: 24.08.2023.
doi: 10.5937/napredak4-46087

Српска ћирилица – израз српског духовног бића

Сажетак: Писмо је саставни део културе једног народа. Народ га ствара или прихвата и обликује по својој мери, самим тим оно је израз духовног бића народа који га ствара или прихвата.

Српски народ има више од миленијума стару културу стварану на свом језику и писму, највећим делом и у најдужем периоду искључиво на ћирилици. На тај начин ћирилица је обележила српско и духовно и национално биће – постала је саставни део идентитета српског народа.

Народ и писмо његово налазе се у узајамном односу како приликом стварања писма, тако и приликом изградње и чувања народног идентитета.

Кључне речи: писмо, ћирилица, језик, српски народ, идентитет

Увод

Све што човек ствара производ је духа који кроз њега делује, и када ствара духовна и када ствара материјална добра. Пре него што крене у стварање, човек је своје дело, у целини или бар у контурама, већ осмислио у свом духовном бићу. На тај начин настаје и писмо. Као производ људског дела, оно чини саставни део културе једног народа.

Из тога следи јасан закључак: човек, сходно свом духовном надахнућу, ствара писмо; оно настаје као производ културе једног народа, а затим и само постаје чинилац културе који ће потом утицати на културу тога народа. Јер кул-

туру (у ширем смислу) једног народа чини све оно што је човек створио.

Културалистичко становиште полази од тога да култура обликује одређени систем вредности у друштву, утиче на развој пожељних особина својих чланова и на начин мишљења, веровања и понашања; самим тим, она својим историјски изграђеним вредностима, знањима, веровањима и обичајима снажно утиче на формирање и развој личности (Аврамовић, 2011, стр. 151–154). А онда личност утиче на стварање културе; при чему тај појединац није само пуки отисак културе (Isto, стр. 156) – сваки човек оставља свој особен стваралачки или рушитељски отисак.

[1] jovanradj@gmail.com

Под таквим дејством постојећег система вредности настало је и писмо. Сходно наведеним утицајима оно носи отисак духовног амбијента у којем је настало или у којем се уобличио.

Историја писма

Дуг је историјски процес настанка писма. Не зна се када и како је оно настало. Зна се само да су се људи служили писмом током неколико векова пре 3000. године пре н. е.; зна се пошто постоје глинене таблице које су, отприлике у то доба, исписивали Сумерци из Месопотамије. А сигурно је да се и то најстарије познато писмо дуго развијало (Stefanović, 1968, str. 108).

За развој писма била су нужна два услова: прво, извесно искуство у цртању, и друго, идеја на који начин треба упутити поруку некоме ко није присутан. Први ступањ писања било је сликовно писмо („пиктографија“) састављено од цртежа изложених у низу, да би се тако обликовала одређена прича. Ту је свака слика означавала само оно што представља. Следећи, виши ниво развоја писма била је – идеографија, где се такође употребљавају слике, с тим што оне овде немају само значење ствари коју приказују, већ носе и одређену идеју, поруку (такви су, рецимо, поједини савремени саобраћајни знаци, којима се о нечему обавештава или на нешто упозорава).

Уколико језик има само једну реч за одређену идеју, идеограм, симбол којим се та идеја представља, он се односи само на ту реч, а временом се може односити и на одређени глас из те речи. Када дође до тога да се симбол употреби

за приказивање истог гласа у различитим речима, тај симбол више није идеографски, већ фонетски (хеленски, *phone* – звук). Тако је ишао прелаз у нови, виши ступањ развоја писма, од идеографског до фонетског, с елементима и једног и другог писма, па се отуда оно назива „прелазним писмом“. Будући да постоји више од три хиљаде година, сматра се да је придев „прелазни“ неприкладан, па је почео да се употребљава модеран термин „аналитички“. Према доступном сазнању, најстарије аналитичко писмо је сумерско. Пре више од пет хиљада година, у јужној Месопотамији, Сумерци су најпре развили пиктографију, а потом идеографију са неким фонетским елементима. Њихови писари створили су стил писма у којем су употребљаване кратке линије, сличне клиновима, па се отуда ово писмо углавном назива клинастим писмом. Исписивано је утискивањем у површину влажних глинених таблица. Ово писмо и овај стил писања раширили су се међу готово свим већим народима древног Блиског истока, међу Вавилонцима, Асирцима, Еламитима, Хетима и Персијанцима. Друга аналитичка писма, као што су, рецимо, писма Маја и Астека из Средње Америке и Мексика, била су мање развијена; или су, попут писма Лолоа, брдског народа из југозападне Кине, била мање распрострањена (Isto, str. 108–111).

Сумерско клинасто писмо и египатски хијероглифи (чији најстарији очувани примерци потичу од око 2900. године пре н. е.) први су комплетни системи писама за која се зна. Најстарији познати узорци кинеског писма потичу из XV века пре н. е. У то доба кинеско писмо је

било углавном идеографско, са неким фонетским елементима (Isto, str. 111).

Велики искорак у развоју писма учињен је када су симболи почели да се употребљавају за обележавање гласова у речима, а не само за представљање објеката и мисли. У VI веку пре н. е. древни Персијанци развили су писмо налик клинастом писму, у којем су била свега четири идеографа. Разбијањем слогова на гласове постигнута је знатна економичност у броју писмена. Било је довољно само 36 симбола, укључујући и један интерпункцијски знак. Многа писмена представљала су чисте сугласнике, па је тако отклоњена тешкоћа у писању група сугласника. Кроз даљи развој писма, временом, тај систем водио је ка најефикаснијем систему писања – алфabetу, азбуци и абецеди (Isto, str. 112–113).

Дошло се до тога да слова азбуке (абецеде или алфабета) буду „опеке са којима можемо градити коју год хоћемо реч“ (Isto, str. 114). И зато се оправдано истиче да је азбука најбољи систем писма који је човек изумео (Isto, str. 116).

До 600. године пре н. е. хеленски облик азбуке раширио се по многим хеленским колонијама по обалама Средоземног мора. Раширила се зато што је била пријемчива и применљива, тако да хеленска азбука надахњује готску азбуку, коју је у IV веку н. е. изумео готски хришћански свештеник Вулфила да би олакшао превод Новог завета на готски језик. Такође, има утицаја и на словенску азбуку од 43 слова, коју су у IX веку н. е. формулисали Ћирило и Методије, у својој мисији ширења хришћанства међу Словенима. Та ћирилска

азбука потом ће постати основа писма православних европских народа: Срба, Бугара, Руса, Белоруса, Украјинаца, Македонаца.

У I веку пре н. е. Римљани су на крај азбуке додали Y и Z да би хеленске речи лакше преписивали на латински језик. Тако је класична латинска азбука постала готово истоветна са абецедом која се данас употребљава; једини каснији додаци који су се задржали јесу писмена U, W и J. Ова писмена, настала преуобличавањем слова I и V, абецеди додата су у средњем веку (Isto, str. 117).

Занимљиво је да је способност да се чита и пише била знатно уобичајенија у античкој Хелад и Риму, него у средњовековној Европи. Након пада Западног римског царства, у V веку н. е., о вештини писања на том подручју једва да се знало изван цркве. Процвет трговине почетком XIII века подстакао је развој писмености, а додатни импулс били су проналазак штампе покретним слогом у XV веку и те развој индустријализације од XVIII века (Isto, str. 118).

Словенско писмо и српска ћирилица

Утемељивачи словенске писмености, солунска браћа Константин (у монаштву Ћирило) и Методије, у свом мисионарском раду ослањају се на већ постојеће писмо. Тако, како пише у њиховом житију: „У Херсону Константину пође за руком да нађе ’Еванђеље и Псалтир, написан руским писменима, а и човека који је говорио тим језиком. Разговарајући с њим, Константин научи тај језик и, на основу разговора, подели

Фотографија 1: Споменик „Света браћа Ћирило и Методије“ у Београду, који је израдио македонски вајар Томе Серафимовски
Фото: Град Београд

писмена на самогласнике и сугласнике, и с помоћу Божјом убрзо стаде читати и објашњавати нађене књиге. Видећи такву мудрост, многи су се дивили и славили Бога“ (Роровић, 1996, str. 257).

Сматра се да су словенски учитељи већ у Цариграду спремили све што је било најпотребније за њихов позив. Константин (Ћирило) прво је уредио словенску азбуку, потом са Методијем и другим помоћницима најпре превео богослужбено Јеванђеље на словенски језик, а затим можда и друге црквене књиге (Ђорђевић, 1987, str. 13).

Тако је уређено словенско писмо било први пут примењено за језик који се обично назива – старословенски (Isto, str. 18).

Писац *Историје српске ћирилице* Петар Ђорђевић каже: „Словени, живећи на Балкану више од два века пре Ћирила, свакако су се служили неким писмом, као што је то тачно изнео у својој одбрани словенског писма Црноризац Храбар. У његову ужем и ширем завичају Словени су се служили грчким писмом тога времена, бар за најважније потребе“ (Isto, str. 22).

Словенско писмо солунска браћа стварају на основу онога што већ постоји. Тако, писмо код Словена наставља свој континуитет. Наставља и код Срба. Самим чином примања хришћанства за време византијског цара Василија I (867–886) српске земље постале су отворене за настајање и јачање словенске писмености. Утицај је тада ишао преко бугарске литературе. Али, и поред тога, како истиче професор Ђорђе Трифуновић, српска писменост је морала временом да стекне чврсте основе кад је могла у непосредном до-

диру с бугарском литературом да да сопствени језички облик прихваћеним делима (Trifunović, 2001, str. 10).

Након што је Византија 971. године покорила Бугарско царство, а 1014. победила цара Самуила, више није било те моћне државе и њених духовних средишта. Самим тим, ослабио је и некадашњи додир двеју словенских култура и писмености. Сматра се да је ток прихватања дела бугарске књижевности и писмености код Срба морао увелико да започне у X и да се оконча у XI веку. Тим поводом професор Трифуновић пише: „Осамостаљивање српских земаља отварало је сада повољне услове за даље и богатије неговање старијег моравско-панонског и новијег бугарског наслеђа. У прожимању старијег и новог српска писменост је изградила свој нарочити пут. Био је то, свакако, дуг пут особеног и плодотворног усавршавања српске писмености, што ће на свом обогаћеном језику моћи да даје и прве изворне писце, од којих су нам познати тек први Немањићи“ (Isto, str. 10–11).

Отуда и олака закључивања да најстарија српска писмена потичу с краја XII века.

Професор Павле Ивић пише да је Свети Сава први српски писац чија дела познајемо. Истиче да је први архиепископ српски живео у доба кад се уобличавао српскословенски језик, настао прилагођавањем старословенског језика особинама српског, и кад су се уједно појавили први (нама познати) текстови писани српским народним језиком (Ivić, 1995, str. 73).

На основу најстаријих српских писаних споменика добија се само делимична слика

тог давнашњег сложеног развоја српског писма и правописа. У српским крајевима била се укоренила глагољица, па се током X, XI и XII века она употребљавала упоредо са ћирилицом, која је све више, нарочито у правним списима, постајала водеће писмо. Иако је за савремено око ликовно необична, како каже професор Трифуновић, глагољица је оставила дубоке трагове, препознатљиве и током XIII, XIV и XV века. С променом писма, текла је и дуга еволуција српског правописа. Стога, у многим српским рукописима, нарочито из прве половине XIII века, и даље видно има неуједначености (Trifunović, 2001, str. 11).

Истраживања су показала да су Ћирило и Методије саставили писмо које је било глагољица. Она је облицима и саставом слова потпуно одражавала гласовни склоп дијалекта који је узет за основу словенског књижевног језика. Но, убрзо након доласка ученика словенске браће у јужне и бугарске крајеве, показала су истраживања, састављена је ћирилица. Глагољица, као што је речено, и даље се употребљавала упоредо са ћирилицом, све док није сасвим посустала и изгубила битку (Isto, str. 162).

Академик Митар Пешикан, бавећи се историјом српског писма, пише да од краја XII века ћирилица не само што је коначно овладала у српској држави него се све до турскога доба документује у Босни, Хуму и Дубровнику као једино и главно писмо кад год се пишу словенски језички текстови (акти, у Босни и црквени списи). При томе је, каже, на западу ћирилица одржавала неке особености, графичке и типолошке (делом подударне с глагољицом), док је у српској

држави ажурније саображавана с праксом у источнијим словенским земљама, у чему је знатну улогу имало посредништво Свете Горе. Томе је допринело и то што је на Цетињу 1494. године прорадила прва српска ћириличка штампарија (Rešikan, 1994, str. 21).

Оправдано овај српски филолог и лингвист напомиње да је на примену писма утицала и верска подела. У римокатоличким срединама, поред поменутог дугог одржавања глагољице, током каснијег средњовековног доба латиница улази у обичај и за текстове на народном језику. А у муслиманским и појединим римокатоличким срединама (у Босни и на Приморју) ћирилица се увелико употребљавала све до XIX века. Тако, рецимо, турско-дубровачка дипломатска преписка обављана је ћирилицом од XIV до XVI века, а у XVI и XVII веку за потребе западне цркве штампан је низ ћирилских књига. У православним срединама ћирилица је била практично једино писмо све до стварања Југославије, односно обједињеног српско-хрватског стандарда (Rešikan, 1994, str. 21–22).

Отуда ће, својевремено, и професор Петар Ђорђевић записати да је српска ћирилица „била и остала до дана данашњег национално писмо наше писмености, била она на народном или, раније, и на понародњеном старословенском језику“ (Ђорђевић, 1987, str. 5).

Важно сведочанство о српском писму, о његовом континуираном развоју, даје Темнићки натпис. Уклесан на камену кречњаку величине 192–195 x 195 mm и 50 mm дебљине. Нађен је 1900. године у селу Горњем Катуну, близу Велике Мораве, на подручју данашње општине

46 | Варварин. Чува се у Народном музеју у Београду. Писан је лепим ћирилским писмом, а задржао је црте старијег и новијег правописа. У кратком тексту натписа среће се једна изразита особина српског говора. Ту се појављује облик акузатива једине именице Бог (*боѡа* уместо *боѡь*), што је карактеристично за српску редакцију старословенског језика. Текст је први објавио Љубомир Стојановић, који је његов постанак везао за XI век. Таквог мишљења је и Петар Ђорђевић, док Владимир Мошин разматра могућност да Темнићки натпис припада X веку (Trifunović, 2001, str. 18).

Стари глагољски рукописи с овог подручја, у којима се распознају трагови српске говорне средине, сведоче о дубокој старини глагољице, као давнашњег писма српских богослужбених књига. То је, најпре, глагољско Маријино (Маријинско) јеванђеље, написано на 174 стране, за које се сматра да представља најстарији сачувани споменик писан старословенским језиком, са елементима српског народног језика, под чијим утицајем ће се развити српска редакција старословенског језика.^[2] Сматра се да је оно морало настати најкасније почетком XI века на српском штокавском подручју (Trifunović, 2001, str. 23, 19).

Ту су и још два, вероватно век или век и по познија српска глагољска споменика: Гршко-

вићев одломак и Михановићев одломак апостола, који је читан на богослужењу Словена православних (Isto, str. 24).

Ђорђе Трифуновић пише да најстарији српски познати писани споменици сведоче о једној особеној појави међу јужнословенским народима – да су се код Срба од најстаријих времена употребљавала два језика, народни и књижевни. И најстарији познати споменик на народном језику – Повеља Кулина бана – проистиче из укрштаја таквих токова, а као изграђена целина неће се много разликовати од потоњих сличних исправа на народном језику. А о односу глагољице и ћирилице каже: „Средином и крајем XII века, када су нам познати први српски сачувани ћирилски споменици, већ су, углавном, окончане две јаке струје – глагољска и ћирилска. Ћирилица остаје једино писмо, иако ће се трагови глагољице дуго одржати у ћирилском правопису, па и у писаном преношењу, што нам показују у ћирилском тексту извесна слова и читаве речи исписане глагољцом“ (Isto, str. 43–44).

Поставља се питање зашто нема више сачуваних српских рукописа пре настанка самосталне српске државе за време Немањића, у XII веку. Од прогона ученика Свете браће Ћирила и Методија (886) до првих познатих споменика временски распон је од два и по до три века.

[2] Маријино (Маријинско) јеванђеље има 174 листа (212–215 x 172–180 mm). Готово у целини чува се у Руској државној библиотеци у Москви. А два листа с почетка су у Националној библиотеци у Бечу. Пронашао га је В. И. Григорович (1815–1876), како се сматра, на Светој Гори, у скиту Рођења Богородице Марије, познатог под именом Богородица, а раније Ксилург. Међутим, Јевгениј Немировски, на основу новије грађе, сматра да је В. И. Григорович рукопис нашао у манастиру Светог Атанасија (Лавра) на Светој Гори, и да га је одатле узео 1847. године. Овај споменик, у ћириличкој транслитерацији, објавио је Ватрослав Јагић, 1883. године, у Сант Петербургу (Trifunović, 2001, str. 19)

С обзиром на богато материјално и духовно српско наслеђе од XII века, и данас присутно, а које сигурно није могло настати ни из чега, без јаког и духовног и материјалног утемељења, јасно је да то доба није било без писаних сведочанстава. Споменици из тога доба, као што су Темнићки натпис (X или XI век) и Маријино јеванђеље (најкасније почетак XI века), који су својом наменом и граfiјско-правописном слојевитошћу везани за простор српских земаља, према Ђорђу Трифуновићу, симболично и материјално указују на два јака струјања тог тровековног доба и простора – глагољско и ћирилско. Отуда Владимир Мошин, шездесетих година XX века, износи претпоставку да се постепени нестанак словенских рукописа на Балкану до краја XII века може тумачити као последица византијског рада на систематском уништавању тих рукописа (Isto, str. 64).

Ћирилица – темељ српског националног идентитета

Писмо је производ духа. И, као такво, саставни део културе одређеног народа. Културом се назива све што је створено људским рукама и разумом (Sokolov, 2001, str. 6). Руски професор Елмар Владимирович Соколов, члан и професор Петроградске државне академије културе, каже да је култура продукт разума и као таква је неодојива од њега. „Култура постоји онде где се одвија рад мисли, где разум није ограничен догмама и предрасудама“ (Isto, str. 22). Изван духовног живота, изван свесне људске активности, нема културе, она не постоји (Isto, str. 65).

Дакле, све зачиње у духовном бићу човека. Ту је зачето и писмо. Оно је, као што смо видели, имало дуг развојни пут. У том процесу учествовале су многе генерације. Јер, како је то објаснио Соколов, „у друштву се непрекидно и паралелно одвијају два важна процеса: стварање нових вредности и преношење културног наслеђа са једне генерације на другу“. Притом, „оно што је створило човечанство у току векова и миленијума мора да буде пренесено на појединца, који то треба да усвоји у току неких пола века“ (Isto, str. 228). Прогрес културе у целини поклапа се с прогресом личности (Isto, str. 242). А кад човек усвоји културно наслеђе, то онда постаје израз његовог идентитета.

Тим путем је ишло и српско писмо – ћирилица. Као и свако друго писмо. Писмо настаје и обликује се сходно духовном надахнућу људи који га стварају. Самим тим, оно је израз њиховог духовног бића. Исто тако, сви они који се уче на том писму и који њиме задовољавају своје духовне потребе, усвајају га као израз свог духовног бића, па оно постаје саставни део њиховог идентитета.

Кад почнемо да учимо да пишемо и да читамо свој матерњи језик, ми већ знамо да га говоримо, изговор речи већ је утврђен у нашој свести (*Комunikacija i jezik*, 1968, str. 124). А онда, уз помоћ писма, човек себе усавршава у изговору, у језику. И тако успоставља духовни круг, кроз који обликује своју личност, у мери свога опредељења.

Отуда ће доскорашњи директор Института за српски језик САНУ Срето Танасић рећи да језик и писмо представљају најзначајнију и

највећу духовну ризницу једног народа, што, природно, важи и за српски језик и његово писмо – ћирилицу. Каже: „Све што нам се догодило и све што смо створили најпоузданије се чува у српском језику. А готово све је у протеклих десет вијекова записано ћирилицом. Нешто мало српске баштине сачувано је записано и глагољцом, нешто мало више латиницом. Ипак је ћирилица била и остала српско писмо првог реда. Српски језик и српска ћирилица су темељ српског националног идентитета, они представљају темељ српске културе“ (Tanasić, 2013, str. 186).

Чињенице из културне ризнице српског народа то потврђују. Али, ипак, кроз XX и XXI век дошло је до потискивања српске ћирилице: започето је 1918. (стварањем нове, заједничке државе Срба, Хрвата и Словенаца, потоње Југославије), појачано 1945. (успостављањем анационалне комунистичке власти у држави), а до врхунца доведено после 2000. године (некритичким опредељењем српске елите за тзв. европске вредности, за „вредности“ којима се поништава национални идентитет). Лингвиста Предраг Пипер с разлогом истиче да се то дешава у склопу „настојања да се у свести српског народа промени систем вредности“, између осталог, с циљем да би он „са одобравањем примао то што се чини на његову штету“ (Piper, 2013, str. 217)

Сходно предоченом, оправдане су речи упозорења: Затирање ћирилице доприноси затирању српске културе. Кад се потисне култура једног народа, отвара се простор за туђи култур-

ни утицај, а њиме се отварају врата и за друге утицаје (економске, политичке...) – све до новог поробљавања (Tanasić, 2020, str. 191).

Српска ћирилица није само чувар српског идентитета, она је најпре његов носилац. Уткана је у српски идентитет. На њој и са њом стварана су дела која ће обележити српско духовно и национално биће. А пре тога, и у међувремену, српско духовно биће обликовало је српско писмо по својој мери. И зато је српска ћирилица најпре израз српског духовног бића.

Закључак

Особено српско писмо, писмо првог реда, јесте – ћирилица. Обликована је по мери српског духовног бића. А онда је она утицала на обликовање српског националног и духовног бића. Од XII века па до стварања Југославије у XX веку ћирилица је била практично једино писмо у српском народу. Такође, она се увелико употребљавала и у муслиманским и појединим римокатоличким срединама (у Босни и на Приморју) све до XIX века.

Све најзначајније у српској историји и све највредније у српској култури у том времену записано је и створено на ћирилици. Практично, српска култура, највећим делом, стварала се и створена је на ћирилици.

Самим тим, српска ћирилица је у темељу српског идентитета.

Српски народ је обликовао своје писмо – ћирилицу, а ћирилица је духовно обликовала српски народ.

References / Литература

- Avramović, Z. (2011). *Culture*. Beograd: Zavod za udžbenike. [In Serbian]
- Đorđić, P. (1987). *The History of the Serbian Cyrillic*, 2nd edition. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. [In Serbian]
- Ivić, P. (1995). The Facts and Puzzles in the Language of St. Sava's Writings. In: K. Milovanović and D. Kalezić (eds.) *St. Sava* (73-78). Nikšić: Unireks; Beograd: Narodno delo. [In Serbian]
- Pešikan, M. (1994). Alphabet. In: M. Pešikan, J. Jerković and M. Pižurica (eds.), *Orthography of the Serbian Language* (17-45). Novi Sad: Matica srpska. [In Serbian]
- Piper, P. (2013). Symbolic Value of the Serbian Cyrillic and the Modern State of Serbian Culture. In: M. Kovačević (ed.) *In the protection of the Serbian Cyrillic* (chrestomathy) (211-219). Pale: Srpsko prosvjetno i kulturno društvo "Prosvjeta". [In Serbian]
- Popović, J., Archimandrite (1996). *The Lives of the Saints*. Beograd: St. Ćelije Monastery. [In Serbian]
- Stefanović, V. A. (ed.) (1968). *Communication and Language: Symbols – Speech – Alphabet*. Beograd: Vuk Karadžić. [In Serbian]
- Sokolov, E. V. (1976). *Culture and Personality*. Beograd: Prosveta. [In Serbian]
- Sokolov, E. V. (2001). *Culturology: Experiments from the Theory of Culture*. Beograd: Prosveta. [In Serbian]
- Tanasić, S. (2013). The Cyrillic as the Beginning and the End of Serbian Culture. In: M. Kovačević (ed.) *In the protection of the Serbian Cyrillic* (chrestomathy) (186-196). Pale: Srpsko prosvjetno i kulturno društvo "Prosvjeta". [In Serbian]
- Tanasić, S. (2020). *Thus I Spoke for Tomorrow: Interviews 2001-2020*. Beograd: Čigoja štampa. [In Serbian]
- Trifunović, Đ. (2001). *Towards the Beginnings of Serbian Literacy*. Beograd: Otkrovenje. [In Serbian]

Jovan Lj. Janjić

Institute for Political Studies
Belgrade (Serbia)

Serbian Cyrillic – Expression of the Serbian spiritual being

Summary

The alphabet is an integral part of a nation's culture. The nation creates or accepts it, forming it by its own standards; thus, it is an expression of the spiritual being of the nation creating or accepting it.

50 | The Serbian nation has the culture that is more than one millennium old, created on its language and alphabet, mostly and for the longest period of time solely in the Cyrillic. In that manner, the Cyrillic has marked both the spiritual and the national being of Serbia – it has become an integral part of the Serbian nation's identity.

The nation and the alphabet stand in a relationship of interaction both in the creation of the alphabet and in the building and preservation of the national identity.

Keywords: alphabet, Cyrillic, language, Serbian nation, identity